

Příloha A: Seznam škol pro sluchově postižené v České republice

Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené Plzeň

Tato základní a mateřská škola je jedinou svého druhu v Plzeňském kraji. Své žáky vzdělává pomocí totální komunikace. Školu navštěvují žáci s různým stupněm sluchového postižení a také žáci s kombinovanými vadami.

MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené České Budějovice

Tato škola byla založena roku 1871 (jako třetí ústav pro hluchoněmé na českém území). Vzdělává žáky se sluchovým, logopedickým a popřípadě jiným zdravotním postižením. Pro žáky se sluchovým postižením je realizován program totální komunikace a prvky bilingválního vzdělávání.

Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Holečkova

Nejstarší škola na českém území, založena roku 1786. „Škola vzdělává a vychovává těžce sluchově postižené žáky, žáky s kombinovanými vadami a také žáky s mentální nebo těžkou logopedickou vadou od zjištění vady do ukončení základního vzdělání, vyučení nebo složení maturitní zkoušky a uvedení do praktického života. V mateřské a základní škole se používá bilingvální nebo orální metoda vzdělávání.“ (Výroční zpráva 2014/2015)

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené Výmolova

Další škola tohoto typu sídlící v hlavním městě, založena roku 1916. Škola zajišťuje vzdělání pro žáky s různým stupněm sluchového postižení, s narušenou komunikační schopností a kombinovaným postižením. Vzdělávací program je koncipován do dvou větví: větev neslyšících je vzdělávána bilingvální metodou a větev nedoslýchavým žáků a žáků s narušenou komunikační schopností je vzdělávána pomocí totální komunikace.

Gymnázium, Střední odborná škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 2, Ječná 27

Třetí z pražských škol byla založena roku 1945. Škola vzdělává žáky s těžkými komunikačními problémy na podkladě vady sluchu nebo řeči. Výuka na této škole probíhá auditivně orální metodou (tedy mluvenou formou jazyka), podmínkou pro přijetí je tedy předpoklad pro rozvoj mluvené řeči.

Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec

Tato škola byla založena roku 1995 jako škola pro nedoslýchavé. Žáci byli vzdělávání pomocí orální metody. Později začali školu navštěvovat i žáci s těžkým sluchovým postižením a následkem toho se přešlo ke vzdělávání pomocí totální komunikace. Od 1. ledna 2013 dostala škola nový název „Základní a mateřská škola logopedická, Liberec“, avšak dále pokračuje i ve vzdělávání žáků se sluchovým postižením. Škola je jedinou svého typu v Libereckém kraji. Do školy jsou přijímáni žáci s vadami řeči a žáci se sluchovým postižením.

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové

Střední, základní a mateřská škola v Hradci Králové nabízí výběr ze dvou vzdělávacích programů: bilingvální vzdělávací program pro děti těžkou sluchovou vadou a orální vzdělávací program pro děti se středně těžkou sluchovou vadou a kochleárním implantátem.

Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí

Škola byla založena roku 1906. Škola má logopedické a surdopedické třídy. Vzdělávání jsou zde žáci s různým stupněm sluchové vady, s kombinovanými vadami, s vývojovými poruchami řeči a učení. Žáci se sluchovým postižením jsou vzdělávání metodou totální komunikace.

Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené, Olomouc

Škola byla založena v roce 1894 v Lipníku nad Bečvou (Zemský ústav pro hluchoněmé v Lipníku nad Bečvou), později (v roce 1950) byla ZŠ pro žáky se zbytky sluchu a sídlila v Olomouci - Svatém Kopečku a od roku 1999 sídlí na současném místě a nese současný název. Ve škole jsou vzdělávání žáci s různým stupněm sluchové vady, žáci s logopedickými obtížemi a žáci s kombinovaným postižením. V minulosti se škola také věnovala vzdělávání žáků s hluchoslepotou. Základní vyučovací metodou na této škole je totální komunikace.

Základní škola pro sluchově postižené a Mateřská škola pro sluchově postižené Ostrava-Poruba

Nejmladší škola pro žáky se sluchovým postižením, která vznikla roku 1982. Škola do roku 1991 vzdělávala nedoslýchavé žáky a poté se začala věnovat vzdělávání žáků se všemi stupni sluchové vady. Základní škola pečuje o žáky se sluchovým postižením a vzdělává je pomocí orální metody, znakového jazyka a totální komunikace.

Mateřská škola a Základní škola pro sluchově postižené Brno

Učitelé této základní školy vytvořili vlastní vzdělávací program, ve kterém se počítá s bilingválním vzdělávacím přístupem a s výukou znakového jazyka jako samostatného předmětu. Ve výuce používají český znakový jazyk, znakovanou češtinu a, písemnou i mluvenou formu češtiny.

Mateřská škola, základní škola a dětský domov, Ivančice

V této škole se mohou vzdělávat děti se sluchovým postižením, s vadami řeči, s poruchami autistického spektra a s mentálním postižením. Kromě internátu tato škola spravuje také dětský domov, pro děti s nařízenou ústavní výchovou. Ve škole je malý počet žáků se sluchovým postižením.

Mateřská a Základní škola Kyjov

Škola vznikla roku 1954. Vzdělává žáky se sluchovým postižením, s vadami řeči a případně s dalšími postiženími, např. s autismem. Ve škole jsou speciální autistické třídy. Škola vzdělává žáky za použití auditivně verbální metody nebo totální komunikace.

Z přehledu základních škol vyplývá, že vzdělávání pomocí bilingvního přístupu se v České republice věnují čtyři školy:

- **Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Holečkova** (Holečkova 104/4, Praha 5 – Smíchov, 150 00)
- **Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené** (Výmolova 169/2, Praha 5 – Radlice, 150 00)
- **Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové** (Štefánikova 549, Hradec Králové, 500 11)
- **Mateřská škola a Základní škola pro sluchově postižené, Brno** (Novoměstská 1887/21, Brno, 621 00)

Příloha B: Struktura rozhovoru s vedením škol

Třídy, žáci

Kolik je ve škole tříd?

Jsou žáci rozděleni do tříd podle závažnosti sluchové vady?

Kolik má škola v tomto školním roce dětí?

Jaké je rozložení žáků s hlediska sluchové vady?

Výuka

Je v osnovách zahrnut předmět český znakový jazyk? Pokud ne, osvojují si žáci znakový jazyk v jiném předmětu?

Je český znakový jazyk hodnocen?

Je do výuky zařazena kultura a historie neslyšících?

Personál

Je ve třídě přítomen jeden pedagog, nebo dva?

Kolik zaměstnanců pracuje ve škole?

Kolik z těchto zaměstnanců má sluchové postižení?

Jaká je znalost pedagogů ČZJ? Kde pedagogové tuto znalost získali?

Je pro zaměstnance organizován kurz českého znakového jazyka? Je povinný?

Internát

Jak funguje internát?

Setkávají se žáci na internátě nebo na jiných odpoledních akcích s rodilými mluvčími znakového jazyka?

Ostatní

Organizuje škola kurzy znakového jazyka pro rodiče dětí?